

САМАРҚАНД ШАҲРИНИНГ КЎЧАЛАРИ ТИРБАНДЛИГИНИ ҲАЛ ЭТИШДАГИ МУОММОЛАРИНИ БАРТАРАФ ЭТИШ.

Бердиқулов Азамат, Мадиев Фаррух, ўқитувчилар
Шабоева Рухшона. магистрант,

Самарқанд Давлат архитектура – қурилиш институти,

E-mail: djfmfarruh@mail.ru, +998941812453

Аннотация: Бу таклиф қилинаётган лойиҳа – “Уч қаватли йўл ўтказгич” орқали Самарқанд шаҳрининг асосий ва тирбанд кўчаларидан бирига кирувчи Мирзо Улуғбек ва Гагарин кўчалари туташган Боғишамол чорраҳасидаги тирбандликнинг олди олинади.

Калит сўзлар: тиғиз (часпик) вақти, чорраҳа, йўл тармоқлари, кўчалар йўл ўтказгич.

Мазкур лойиҳаланган “Уч қаватли йўл ўтказгич” иншоотида эътибор берган бўлсангиз транспорт ҳаракати узлуксиз қилиб режаштирилган. Ҳозирги ҳолатида айниқса тиғиз (часпик) вақтида транспортлар ҳаракати светофорнинг баъзи ҳолларда 3 марталик яшил чироғини ёнишини кутиб қолишларини олиб борилган тадқиқот ишларида маълум бўлди. Ҳозирги Мирзо Улуғбек ва Гагарин кўчалари туташган Боғишамол чорраҳаси йўл полосасининг кенглиги ва машиналар қатновининг кўплиги инобатга олинган ҳолда, чорраҳанинг тўртала йўналиши транспорт ҳаракати учун алоҳида светофорнинг яшил чироғини ёритилиши билан гавдалантирилган. Бу эса ўз-ўзидан келиб чиқадики чорраҳадаги қарама-қарши ҳаракатлардаги тенг ҳуқуқли бир вақтда транспортлар ҳаракатланадиган чорраҳаларга нисбатан Мирзо Улуғбек ва Гагарин кўчалари туташган Боғишамол чорраҳасида транспорт ҳаракатини кутиш 3 мартага ошишини кузатишимиз мумкин.

Мазкур Мирзо Улуғбек ва Гагарин кўчалари туташган Боғишамол чорраҳасига таклиф қилинаётган кўприк лойиҳасининг аксарият бошқа кўприк лойиҳалардан фарқи қуйидагилардан иборат:

1) Ҳамма томонга ҳаракатланиш учун, жумладан қайрилиб олиш учун ҳам бир қават кўприк қилиб лойиҳаланган;

2) Обект бир қаватли кўприк бўлишига қарамасдан унда светефор йўк, транспортлар ҳаракати узлуксиз. Яъни таклиф лойиҳа шундай лойиҳалаштирилганки транспортларнинг ҳамма томонга ҳаракати светофорсиз ҳам таъминланган;

3) Мавжуд қурилган биноларни бузиб орқароққа суришни ҳожати йўк, йўлнинг мавжуд габаритидан максимал даражада фойдаланилган;

4) Тўрт томонга ҳаракатланиш учун бир қаватли кўприк қурилиши учун майдон сарфи минимум қилиб лойиҳаланган. Бу дегани транспорт ҳаракати

учун кўприк ноукулай, тор, ингичка бўлади дегани эмас. Аксинча жуда қулай ва шинам қилиб лойиҳаланганига эътибор беришингиз мумкин;

5) Таклиф қилинаётган лойиҳани нафақат Самарқанд вилоятида, балки Республикамизнинг бошқа аҳолиси зич, тирбанд кўчаларида лойиҳалаш мумкин.

*Мирзо Улуғбек ва Гагарин кўчалари туташган "Гагарин" чорраҳаси.
21.04.2018й. 09:05*

Қуйидаги геодезик ишлар, бош режа, чорраҳа режаси, замонавий лойиҳавий кўринишлар орқали Мирзо Улуғбек ва Гагарин кўчалари туташган Боғишамол чорраҳасига ўзимизнинг таклиф лойиҳамизни таклиф этамиз.

Олиб борилган геодезик ишлар орқали Мирзо Улуғбек ва Гагарин кўчалари туташган Боғишамол чорраҳасининг паст баландликлари, кўча ва йўлларнинг кенгликлари (гарабитлари), биноларнинг йўлгача бўлган масофалари аниқланди.

*Мирзо Улуғбек ва Гагарин кўчалари туташган Боғишамол чорраҳасининг
спутник орқали кўриниши*

Юқоридаги маълумотлар асосида Мирзо Улуғбек ва Гагарин кўчалари туташган Боғишамол чорраҳасига таклиф қилинаётган лойиҳа уч ўлчамли лойиҳавий кўриниши ишлаб чиқилди.

Таклиф қилинаётган объектнинг кўриниши

Аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш, қулай шароитлар яратиш мақсадида Республикаимизнинг йирик шаҳар марказлари, аҳоли зич жойлашган ҳудудлари ҳамда шаҳарларда тирбандликларни олдини олишга кенг эътибор қаратиляпти.

Йўл тармоқларини кенгайтириш ва ривожлантириш саноат, қурилиш ва айниқса шаҳар хўжалиги тараққиёти суръатларини анча тезлаштиради

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. AASHTO "A Guide for Transportation Landscape and Environmental AASHTO "Roadside Design Guide", 2002
2. Бродский Г.С., Рыкунов В.В. АСУД – Мировой опыт и экономический смысл, Мир дорог, 2008 г.
3. <http://www.againc.net/rulpres-center/publication/its>

ШАҲАРНИНГ РЕЖАЛАШДА ҚУРИЛИШ ҲУДУДИНИ ТАНЛАШ.

Мадиев Фаррух, Саидова Навруза, ўқитувчилар
Хайдаволов Мансур магистрант, К.Ф.Давронов, талаба
Самарқанд Давлат архитектура – қурилиш институти,
E-mail: djfmfarruh@mail.ru, +998941812453

Аннотация: Аҳолини сонинг ўсиши ва кўпайишида биосфера, табиат ва инсон орасидаги боғлиқлик ҳамжихатлик бўлиши, асосий ғоямиз асосан қишлоқ ва шаҳар орасидаги яқинлашиш (мегаполиса) да табиат ва инсон орасида табиатни асраш, аҳоли яшаш потенциалини ошириш учун инновацион технологияларни қўллашимиз зарур.

Калит сўзлар: чиқиндилар, муҳандислик ишлари, ободонлаштириш

Шаҳар ва қишлоқ қурилиш ишларида, яъни шаҳар ҳудудида яхши шарт-шароит яратишда, соғлом ва иқтисодий жихатидан арзон бўлган шаҳар ва қишлоқларни қуриш ва эксплуатация қилишда, шаҳар ва қишлоқ ҳудудларини ободонлаштириш юқори ўринлардан бирини эгаллайди. Кейинги йилларда шаҳримизда мисли кўрилмаган бунёдкорлик, ободонлаштириш ишлари олиб борилмоқда, Амалга оширилган кенг кўламли реконструкция ишлари натижасида замонавий шаҳарсозлик қоидалари асосида миллий ва замонавийликни ўзида мужассам этган бино ва иншоотлар қад ростлади. Ҳозирги вақтда шаҳар (замонавий “Toshkent city”, “Samarkand city”лар) қурилишининг ривожланган даврида, ободонлаштирилган ҳудудларни эксплуатация қилиш тадбирлари жуда катта роль ўйнайди.

Хар хил экологик тоза, ифлослаш миқдори кам, қаттиқ чиқинди, каби ёқилги манбаларини камайтириш технологияларини ишлаб чиқариш зарур.

Канализация чиқиндилар ер майдонларидан бошқа технологиялар асосида тозалаш йўллари ишлаб чиқиш.

Кичик аҳоли яшаш жойларида мазут ўрнига кўмир ва арзон мазут материалларидан фойдаланиш.

Комунал хўжаликларда иссиқликни 40-45% эмас балки 8% га маҳаллий усуллар асосида камайтириш йўллари қўллаш зарур.

Қилинаётган барча чора-тадбирлардан мақсадимиз фақат жамиятимизда Ватанимизда сув ва энергитика танқислиги муаммоларини бартараф этишдан иборат.

Биз шаҳар ва қишлоқ ҳудудларларида майдонлар, бино ва иншоотлар, яратиш ва ободонлаштиришимиз керакки, улар ҳозирги давр илмий ва амалий талабларга тўлиқ жавоб бериши ва аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш дам олиш ва ишлаши учун яхши шарт-шароит яратиши керак. Бу вазифаларни ечишда, шаҳар атроф-муҳитини, янги илмий техник ютуқларини ва шаҳар ва қишлоқ ҳудудларни муҳандисона ободонлаштириш соҳасидаги муҳандислик тадбирларини тўлиқ ҳар томонлама ўрганиб, ҳисобга олган ҳолда ечиш мумкин.

Атроф-муҳитни сифатли баҳолаш, режалаштиришнинг яхши томонларини ҳисобга олиш, шаҳардаги ҳаракатларни ва қуришни, ҳудудини муҳандисона ободонлаштиришнинг энг яхши турини танлашдаги техник-иқтисодий кўрсаткичларни ўрганиш ободонлаштиришнинг асосий вазифасидир.

Ҳудудларини муҳандисона ободонлаштириш соҳасидаги янги амалий ютуқларни ва ҳисоблаш усулларини ўрганиш, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш, дам олиш ва ишлаши учун яхши шарт-шароит яратиш мақсадида муҳандислик ишларини жамлаб, яхши турларини танлаб олиб, амалда қўллаш усулларини ўргатишдир

Ҳудудларни муҳандисона ободонлаштиришда жуда куп-киррали саволларни, яъни тураржой туманларини, микрорайонларни, кўчаларни, майдонларни, жамоа майдонларини ва бошқа тураржойларни ободонлаштиришни ўз ичига олади. Атроф муҳити тоза ва иқтисодий жихатидан арзон бўлган шаҳарларни қуришда, ҳудудларни муҳандисона ободонлаштиришда юқори ўринлардан бирини эгаллайди. Бунга тикка режалаштириш ва ернинг юза қисмидаги сувни ташқарига чиқариш, ҳудудларни кўкаламзорлаштириш, тозаликни сақлаш тадбир-чоралари, йўлакларнинг энг яхши ва қулай тармоқларини тузиш, пиёдалар йўлакчаси ва

хар-хил мақсаддаги майдончалар ташкил этиш, атроф муҳитни инсон соғлигига таъсир этувчи хар-хил зарарли моддалардан сақлаш ва бошқалар киради.

Мавжуд шаҳарларнинг кенгайиши ва янги шаҳарларнинг қурилиш учун ҳудуд танланади. Шаҳарнинг режалаш лойиҳасини ишлаш унинг қурилиш учун ҳудуд танлашдан бошланади. Шаҳар кенгайганда турар–жой қурилиши ва бошқа қурилишлар учун янги ҳудудлар танланади. Янги шаҳар қурилаётганда эса бутун шаҳарни жойлаштириш учун ҳудуд изланади.

Ҳудуд танланганда қуйидагилар инобатга олинади:

- жойнинг табиий шароитлари;
- атроф – муҳит муҳофазаси;
- ҳудуд сифатига саноат, турар–жой, транспорт ва қурилишни бошқа турларининг қўядиган талаблари;
- шаҳар асосий зоналарининг ўзаро жойлашиш шартлари;
- ҳудудларни муҳандисона тайёрлаш ва муҳандисона жиҳозлаш талаблари;
- қурилиш иқтисодиёти талаблари.

Шаҳар режавий лойиҳаси қурилиши олиб бориладиган ҳудудларни шаҳарсозлик таҳлил қилиш маълумотларига асосланади.

Хулоса қилиб айтганда шаҳарсозлар олдида қўйиладиган асосий вазифалардан бири, шундай шаҳарларни яратиш керак-ки, улар ҳозирги давр илмий ва амалий талабларга тўлиқ жавоб бериши ва аҳолига маданий-майший хизмат кўрсатиш дам олиш ва ишлаши учун яхши шарт-шароит яратиши керак. Бу вазифаларни ечишда, шаҳар атроф-муҳитини, янги илмий техник ютуқларни ва шаҳар ҳудудларни муҳандисона ободонлаштириш соҳасидаги муҳандислик тадбирларини тўлиқ ҳар томонлама ўрганиб, ҳисобга олган ҳолда ечиш мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. <http://www.urbantree.org/> "Urban Tree Foundation: Street Tree List".
2. <http://www.fhwa.dot.gov/environment/flex/index.htm>